

УКРАИНСКИЙ ХИМИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

№ 3

Том 79
март
2013

Научный журнал

Основан в январе 1925 года

Выходит 6 раз в год

Зміст

Шпальта редколегії

ГЛАДИШЕВСЬКИЙ Р.Є., ВОЛКОВ С.В. Внесок В.І.Вернадського в кристалохімію 3

Неорганічна та фізична хімія

БАРАНЕЦЬ С.О., ДЕМЧЕНКО П.Ю., ЯНКО О.Г., ХАРЬКОВА Л.Б., ГЛАДИШЕВСЬКИЙ Р.Є., НІКОЛЕНКО А.С., ВОЛКОВ С.В. Синтез та будова селенобромуїду рутенію $Ru_2Se_6Br_{12}$ 7

КОБИЛЯНСЬКА С.Д., В'ЮНОВ О.І., БІЛОУС А.Г. Дослідження електрофізичних властивостей систем $Li_{0.5-y}Na_yLa_{0.5}TiO_3$ та $Li_{0.5-y}Na_yLa_{0.5}\{Nb,Ta\}_2O_6$ 10

ТРЕТЬЯК М.А., РОЖДЕСТВЕНСЬКА Л.М., БЕЛЯКОВ В.М. Неорганічні іонообмінні матеріали на основі гідратованого діоксиду титану як перспективні іоніти для вилучення іонів літію 15

ЯЦКІН М.М., СТРУТИНСЬКА Н.Ю., СЛОБОДЯНИК М.С., ЗАТОВСЬКИЙ І.В., БАУМЕР В.М. Кристалоутворення складних фосфатів у розчинах–розплавах систем $K_2O-P_2O_5-Fe_2O_3-M^{II}O-K_2Mo_2O_7$ (M^{II} — Mg, Co, Ni, Cu, Zn) 21

ФЕДОРОВ Я.В., БЕРЕЖНИЦЬКА О.С., ТРУНОВА О.К., МЕЛЬНИК О.В. Синтез та дослідження комплексу Eu(III) з метакроїлацетофенононом та металополімеру на його основі 25

ШМАТКОВА Н.В., СЕЙФУЛЛІНА І.І., ЗІНЧЕНКО О.Ю. Синтез, будова, протимікробна активність хелатів $SnCl_4$ з піридиноїлгідрозонами ароматичних альдегідів 33

Електрохімія

ТКАЛЕНКО Д.А., КУБЛАНОВСЬКИЙ В.С., ВИШНЕВСЬКА Ю.П., ПРИСЯЖНИЙ В.Д., БІЛЕЦЬКИЙ Є.В. Альтернативна версія про природу анодного ефекту 40

КУЦІЙ А.В., МАШКОВА Н.В., МАНІЛЕВИЧ Ф.Д., КОЗІН Л.Х. Закономірності виділення водню на сталевих катодах, поверхнево модифікованих пентаоксидом ніобію, при електролізі служного розчину 45

ВАРГАЛЮК В.Ф., ПОЛОНСЬКИЙ В.А., СТЕЦЬ О.С., БАЛАЛАЄВ О.К. Структура та властивості мідних покріттів, електроосаджених із сульфатнокислих розчинів, що містять акрилову кислоту та акриламід 51

Органічна хімія

ШЕРМОЛОВИЧ Ю.Г., ПІКУН Н.В. Аміди поліфтороалкантіокарбонових кислот 59

СВАЛЯВІН О.В., ОНИСЬКО М.Ю., ТУРОВ О.В., ЛЕНДСЛ В.Г. Синтез та хімічні властивості 8-бромометил-8-метил-4-оксо-5-феніл-4,5,7,8-тетрагідро-2Н-піразоло[4,3-*e*][1,3]тіазоло[3,2-*a*]піримідиній триброміду 74

Содержание

Колонка редактора

ГЛАДЫШЕВСКИЙ Р.Е., ВОЛКОВ С.В. Вклад В.И.Вернадского в кристаллохимию 3

Неорганическая и физическая химия

БАРАНЕЦ С.А., ДЕМЧЕНКО П.Ю., ЯНКО О.Г., ХАРЬКОВА Л.Б., ГЛАДЫШЕВСКИЙ Р.Е., НИКОЛЕНКО А.С., ВОЛКОВ С.В. Синтез и строение селенобромида рутения $\text{Ru}_2\text{Se}_6\text{Br}_{12}$ 7

КОБЫЛЯНСКАЯ С.Д., ВЫУНОВ О.И., БЕЛОУС А.Г. Исследование электрофизических свойств систем $\text{Li}_{0.5-y}\text{Na}_y\text{La}_{0.5}\text{TiO}_3$ и $\text{Li}_{0.5-y}\text{Na}_y\text{La}_{0.5}\text{Nb,Ta}_2\text{O}_6$ 10

ТРЕТЬЯК М.А., РОЖДЕСТВЕНСКАЯ Л.М., БЕЛЯКОВ В.Н. Неорганические ионообменные материалы на основе гидратированного диоксида титана как перспективные иониты для извлечения ионов лития 15

ЯЦКИН М.М., СТРУТИНСКАЯ Н.Ю., СЛОБОДЯНИК Н.С., ЗАТОВСКИЙ И.В., БАУМЕР В.Н. Кристаллообразование сложных фосфатов в растворах–расплавах систем $\text{K}_2\text{O}-\text{P}_2\text{O}_5-\text{Fe}_2\text{O}_3-\text{M}^{\text{II}}\text{O}-\text{K}_2\text{Mo}_2\text{O}_7$ (M^{II} — Mg, Co, Ni, Cu, Zn) 21

ФЕДОРОВ Я.В., БЕРЕЖНИЦКАЯ А.С., ТРУНОВА Е.К., МЕЛЬНИК О.В. Синтез и исследование комплекса Eu(III) с метакроилацетофеноном и металлокомплекса на его основе 25

ШМАТКОВА Н.В., СЕЙФУЛЛИНА И.И., ЗИНЧЕНКО О.Ю. Синтез, строение и противомикробная активность хелатов SnCl_4 с пиридиноилгидразонами ароматических альдегидов 33

Электрохимия

[ГКАЛЕНКО Д.А.] КУБЛЯНОВСКИЙ В.С., ВИШНЕВСКАЯ Ю.П., ПРИСЯЖНЫЙ В.Д., БЕЛЕЦКИЙ Е.В. Альтернативная версия о природе анодного эффекта 40

КУЦЫЙ А.В., МАШКОВА Н.В., МАНИЛЕВИЧ Ф.Д., КОЗИН Л.Ф. Закономерности выделения водорода на стальных катодах, поверхностно модифицированных пентаоксидом ниobia, при электролизе щелочного раствора 45

ВАРГАЛИЮК В.Ф., ПОЛОНСКИЙ В.А., СТЕЦЬ О.С., БАЛАЛАЕВ О.К. Структура и свойства медных покрытий, электроосажденных из сернокислых растворов, содержащих акриловую кислоту и акриламид 51

Органическая химия

ШЕРМОЛОВИЧ Ю.Г., ПИКУН Н.В. Амиды полифторалкантиокарбоновых кислот 59

СВАЛЯВИН О.В., ОНИСЬКО М.Ю., ТУРОВ А.В., ЛЕНДЕЛ В.Г. Синтез и химические свойства 8-бромметил-8-метил-4-оксо-5-фенил-4,5,7,8-тетрагидро-2Н-пиразоло[4,3-*e*][1,3]тиазоло[3,2-*a*]пиримидиний трибромида 74

Contents № 3

Editorial board's column

GLADYSHEVSKII R.Ye., VOLKOV S.V. Contribution of V.I.Vernadskii to crystal chemistry 3

Inorganic and Physical Chemistry

BARANETS S.A., DEMCHENKO P.Yu., YANKO O.G., KHARKOVA L.B., GLADYSHEVSKII R.Ye., NIKOLENKO A.S., VOLKOV S.V. Synthesis and structure of the selenobromide of ruthenium Ru ₂ Se ₆ Br ₁₂	7
KOBYLIANSKAYA S.D., V'YUNOV O.I., BELOUS A.G. Investigation of the electrical properties of systems Li _{0.5-y} Na _y La _{0.5} TiO ₃ and Li _{0.5-y} Na _y La _{0.5} •{Nb,Ta} ₂ O ₆	10
TRETYAK M.A., ROZHDESTVENSKAYA L.M., BELYAKOV V.N. Inorganic ion-exchange materials based on hydrated titanium dioxide as promising ionites for lithium ion removal	15
YATSKIN N.N., STRUTYNSKAYA N.Yu., SLOBODYANIK N.S., ZATOVSKII I.V., BAUMER V.N. Crystallization of complex phosphates from molten salts systems K ₂ O-P ₂ O ₅ -Fe ₂ O ₃ -M ^{II} O-K ₂ Mo ₂ O ₇ (M ^{II} — Mg, Co, Ni, Cu, Zn)	21
FEDOROV Ya.V., BEREZHNYTSKAYA A.S., TRUNOVA Ye.K., MELNYK O.V. Synthesis and study of the complex Eu(III) with metacrocilacetophenones and mepallopolymer based there on	25
SHMATKOVA N.V., SEIFULLINA I.I., ZINCHENKO O.Yu. Synthesis, structure and antimicrobial activity chelates of SnCl ₄ with pyridinoylhydrazones of aromatic aldehydes	33

Electrochemistry

TKALENKO D.A., KUBLANOVSKEI V.S., VISHNEVSKAYA Yu.P., PRISYAZHNYI V.D., BELETSKII Ye.V. Alternative version about the nature of anode effect	40
KUTSYI A.V., MASHKOVA N.V., MANILEVICH F.D., KOZIN L.F. Regularities of hydrogen evolution on steel cathodes with niobium pentoxide modified surface in alkaline solution electrolysis	45
VARGALYUK V.F., POLONSKII V.A., STETS O.S., BALALAEV O.K. Structure and properties of copper electrodeposited from sulphate solutions with acrylic acid and acrylamide	51

Organic Chemistry

SHERMOLOVICH Yu.G., PIKUN N.V. Amides polyfluoroalkylthioncarboxylic acids	59
SVALJAVIN O.V., ONISKO M.Yu., TUROV A.V., LENDEL V.G. Synthesis and chemical properties of 8-bromomethyl-8-methyl-4-oxo-5-phenyl-4,5,7,8-tetrahydro-2 <i>H</i> -pyrazolo[4,3- <i>e</i>][1,3]thiazolo[3,2- <i>a</i>]pyrimidinium tribromide	74

УКРАИНСКИЙ ХІМИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

№ 4

Том 79
апрель
2013

Научный журнал

Основан в январе 1925 года

Выходит 6 раз в год

Зміст

Неорганічна та фізична хімія

СОЛОВЬОВА К.Д., ПАШКОВА О.В., БІЛОУС А.Г. Структурні особливості та магнітні властивості модифікованих гексаферритів $BaFe_{12-2x}Co_x\{Si, Sn, Ti\}_xO_{19 \pm \gamma}$ М-типу	83
ІВАНЕНКО О.П., КОМПАНИЧЕНКО Н.М., ОМЕЛЬЧУК А.О. Склооутворення в системі ZBNL при повному або частковому заміщенні фториду барію (лантану) діфтогідом іттербію	88
ШОВКОВА Г.В., ТРУНОВА О.К., ГУДИМА А.О., МАКОТРИК Т.О. Деякі особливості будови комплексів Co(II), Ni(II) і Cu(II) з N-(фосфонометил)аміноянтарною кислотою	94
КАЛІНІЧЕНКО І.О., ДЕМУЦЬКА Л.М., ВІЩЕРЕВІЧ І.В. Комплексоутворення Cu(II) з гуміновими кислотами у водних розчинах	100
ТРЕТЬЯК С.Ю., ТВЕРДОХЛІБ А.І., ГОЛІЧЕНКО О.А., ШТЕМЕНКО О.В. Антирадикальні властивості комплексних сполук діренію(ІІІ) з гістидином, γ-аміномасляною та аспарагіновою кислотами	104
ЗАБНЄВА О.В., СМОЛІН С.К., КЛІМЕНКО Н.А. Кінетика адсорбції нітро- та хлорпохідних фенолу активним угіллям	108
КОХАНЕНКО В.В., ПЕРШИНА К.Д., КАЗДОБІН К.О. Про механізм формування активних окиснювачів у морській воді	112

Хімія високомолекулярних сполук

БАБКІНА Н.В., ЯЩЕНКО Л.М., ТЕРЕЩЕНКО В.М., ТОДОСІЙЧУК Т.Т. В'язкопружні та адгезійні властивості наповнених епоксидуретанових полімерів	116
РУДЕНЧИК Т.В., РОЖНОВА Р.А., ДАВИДЕНКО В.В., ДЕМЧЕНКО І.Б. Механічні та теплофізичні властивості фумаратвмісних епоксиполіуретанових композиційних матеріалів, наповнених фероценом	123

Інформація. Хроніка

Електрохімія: минуле, сучасне, майбутнє (за матеріалами виїзної сесії наукової ради НАН України з проблеми "Електрохімія")	126
--	-----

Содержание

Неорганическая и физическая химия

СОЛОВЬЕВА Е.Д., ПАШКОВА Е.В., БЕЛОУС А.Г. Структурные особенности и магнитные свойства модифицированных гексаферритов $BaFe_{12-2x}Co_x\{Si, Sn, Ti\}_xO_{19 \pm \gamma}$ М-типа	83
ІВАНЕНКО А.П., КОМПАНИЧЕНКО Н.М., ОМЕЛЬЧУК А.А. Стеклообразование в системе ZBNL при полном или частичном замещении фторида бария (лантана) діфтогідом іттербія	88
ШОВКОВАЯ А.В., ТРУНОВА Е.К., ГУДИМА А.О., МАКОТРИК Т.А. Некоторые особенности строения комплексов Co(II), Ni(II) и Cu(II) с N-(фосфонометил)аміноянтарною кислотой	94

КАЛИНИЧЕНКО И.Е., ДЕМУЦКАЯ Л.Н., ВЫЩЕРЕВИЧ И.В. Комплексообразование Cu(II) с гуминовыми кислотами в водных растворах	100
ТРЕТЬЯК С.Ю., ТВЕРДОХЛЕБ А.И., ГОЛИЧЕНКО А.А., ШТЕМЕНКО А.В. Антирадикальные свойства комплексных соединений дирения(III) с гистидином, γ -аминобutyric и аспарагиновой кислотами	104
ЗАБНЕВА О.В., СМОЛИН С.К., КЛИМЕНКО Н.А. Кинетика адсорбции нитро- и хлорпроизводных фенола активными углями	108
КОХАНЕНКО В.В., ПЕРШИНА Е.Д., КАЗДОБИН К.А. О механизме формирования активных окислителей в морской воде	112
Химия высокомолекулярных соединений	
БАБКИНА Н.В., ЯЩЕНКО Л.Н., ТЕРЕЩЕНКО В.Н., ТОДОСИЙЧУК Т.Т. Вязкоупругие и адгезионные свойства наполненных эпоксиуретановых полимеров	116
РУДЕНЧИК Т.В., РОЖНОВА Р.А., ДАВИДЕНКО В.В., ДЕМЧЕНКО И.Б. Механические и теплофизические свойства фумаратсодержащих эпоксиполиуретановых композиционных материалов, наполненных ферrocеном	123
Информация. Хроника	
Электрохимия: прошлое, настоящее, будущее (по материалам выездной сессии научного совета НАН Украины по проблеме "Электрохимия")	126

Contents

Inorganic and Physical Chemistry

SOLOVJOVA Ye.D., PASHKOVA Ye.V., BELOUS A.G. Structural features and magnetic properties of modified hexaferrite $BaFe_{12-2x}Co_x\{Si, Sn, Ti\}_xO_{19 \pm \gamma}$	83
IVANENKO A.P., KOMPANICHENKO N.M., OMELCHUK A.A. Glass formation in the system ZBNL in the case of complete or partial substitution of barium (lanthanum) fluoride by ytterbium difluoride	88
SHOVKOVAYA A.V., TRUNOVA Ye.K., GUDIMA A.O., MAKOTRYK T.A. Some features of the structure complexes Co(II), Ni(II) and Cu(II) with N-(phosphonomethyl)aminosuccinic acid	94
KALINICHENKO I.Ye., DEMUTSKAYA L.N., VYSHCHEREVICH I.V. Complex formation of Cu(II) with humic acids in aqueous solutions	100
TRETYAK S.Yu., TVERDOKHLEB A.I., GOLICHENKO A.A., SHTEMENKO A.V. Antiradical properties of complex compounds of dirhenium(III) with histidine, γ -aminobutyric and asparaginic acids	104
ZABNEVA O.V., SMOLIN S.K., KLIMENKO N.A. Kinetic of the adsorption of nitro- and chlorphenol by activated carbon	108
KOKHANENKO V.V., PERSHINA K.D., KAZDOBINS K.A. On mechanism of active oxidizers formation in marine water	112

Chemistry of High-Molecular Compounds

BABKINA N.V., YASHCHENKO L.M., TERESHCHENKO V.M., TODOSIYCHUK T.T. Viscoelasticity and adhesion properties of epoxyurethane polymers	116
RUDENCHYK T.V., ROZHNOVA R.A., DAVIDENKO V.V., DEMCHENKO I.B. Mechanical and thermophysical properties of fumarate-containing epoxy-polyurethane composite materials filled by ferrocene	123

Information. News Items

Electrochemistry: the past, the present, the future (according to the proceedings of an outdoor session of the scientific council of the Ukrainian NAS on the problem "Electrochemistry")	126
---	-----